

TOIMITTAJALTA

Olen eräältä innokkaalta Ruusu-Risti-jäseneltä vastaanottanut seuraavan kirjeen:

Toivotan kaikesta sydämestäni, että Kristuksen viisaus ja rauha ylitsevuotavasti täyttäisi Teidän maljanne.

Niinkuin Johtaja tietää, yhdistää kultainen side minutkin siihen säteeseen, joka on Ruusu-Ristin takana, ja tämän tuottama ylenpalttinen onni ja siitä johtuva edesvastuuntunto ulkopuolella olevia kohtaan on saanut minut miettimään yhtä ja toista apuneuvoa ihanteen kansallistuttamiseksi, ja ovat ajatukseni uudestaan ja taasen uudestaan keskittyneet samaan pisteeseen. Tämä huomioni on täyttänyt sieluni kiitollisella riemulla.

Olen katsellut tulevaisuuteen, kysellen kansani kohtaloa. Olen aina saanut saman vastauksen:

„Suomen kansa on eroitettu suureen työhön. Suomen kansa tulee olemaan tulevina aikoina se kaupunki, joka vuorelle rakennettuna valaisee toisia kansoja. Suomen kansa elää tärkeässä murroskaudessaan ja Vanhemmat Veljemme tarvitsevat apunansa voimakkaita luonteita ohjaamaan kansan purtta öisten myrskyjen kauhuista aamuista kirkkautta kohti. Yön varjot olivat pitkät ja Rakkaus oli sammumaisillaan. Vanhemmat Veljemme panivat kaiken toivonsa erääseen hehkuvaan henkeen, joka käsitti tilanteen vakavuuden ja uskalsi tarttua onnetoman purren peräsimeen oman elämänsä uhallakin. Näin syntyi Punaiseen mereen kuiva, jonka voisi hengen maailmassa nimittää „Rakkaus on lain täyttymys“, ja näkyvässä muodossaan „Ruusu-Risti“. Tämä Ruusuinen Risti on koonnut ympärilleen kansamme puhtaimmat ainekset, n. s. sydänkerrostuman. Nyt pitäisi R.-R. täyttämän ne toiveet, jotka siihen on kohdistettu kansamme uudestisyntymistyössä. R.-R. tulisi olemaan se paja, josta henkinen virtaus leviäisi auttavana, nostavana kaikkiin kansankerroksiin; se temppeli, joka avaisi kansamme sydämessä uinuvana olevan hyvän ja jonka temppelin kautta siunaus ja apu vuotaisi toisillekin kansoille. Nyt kuitenkin näyttää, niinkuin R.-R. kaipaisi keskitetympää toimintaa jäsentensä hyväksi. Minun nähdäkseni olisi välttämättömästi saatava aikaan oikea koulu, jossa jäseniä, jotka haluavat, kehitettäisiin

kykeneviksi käytännöllisesti toimimaan rakastamansa aatteen eteenpäin viemiseksi. Minä olen varma, että joukossamme on hyviä aineksia, jotka sopivan ohjauksen jalostamina saisivat aikaan ihmeitä. En luulisi mahdolliseksi pystyttää tämmöistä koulua, kun vaan jokainen jäsen ottaisi sen omantunnonasiakseen. Ja se hyöty, mikä siitä koituisi R.-R. kaikinpuolisen toiminnan tukemiseksi! Jo se pelkkä tieto, että nyt on meillä semmoinen paikka olemassa, johon Johtajamme voi meitä kutsua, maaseutulaisiakin, saamaan vastausta moniin tuskallisiin kysymyksiimme, lämmittäisi sydämiämme uhrautuvaan käytännölliseen toimintaan; ja maaseudun ryhmät voisivat tähän kouluun eli laitokseen lähettää edustajansa, jotka palkaksi kykenisivät suuremmalla asiantuntemuksella lietsomaan innostusta ympäristöön. Ja kuinka suureksi avuksi se olisi esim. kirjojen levittämisessä, sillä uskon keskuudessamme löytyvän jäseniä, jotka olisivat ahkerassa innossaan voittamattomia, kerran saatuaan alkusysäyksen; ja missä tämä kävisi paremmin laatuun, kuin juuri tuollaisessa koulussa, jossa oppilaan jokainen kyky tulisi arvioitavaksi? Ja sitten se auttajajoukko, joka tällä tavalla oppisi olemaan tukena ja miksei lohtunakin Johtajan ohjattavana! Näin vähitellen muodostuisi sellainen ehjä, kiinteä kokoomus käytännöllisessä elämässä, jossa R.-R. Johtaja olisi sieluna ja jonka kautta Kristusvoima ikäänkuin personoitaisiin kansan nostamiseksi. Tämä on suuri ja riemukas tehtävä, johon R.-R. on etuoikeutettu uskollisuutensa kautta Kristuksen käskyä kohtaan, ettei mikään uhraus sen käytännössä toteuttamiselle ole liian suuri.

Tämmöinen nyt oli se riemun aiheeni ihanteena. En tiedä, mitä Johtaja itse siitä arvelee? Paavali sanoo rakkautensa Kristukseen pakoittaneen itsensä ja minä voin sanoa: rakkaus Ruusu-Ristin henkeen antoi minulle rohkeutta kertoa tästä kaikesta.

M. A.

*

Ylläoleva kirje puhuu itse puolestaan, enkä saata muuta kuin sydämestäni yhtyä sen toivomukseen. Vaikka opisto-ajatus on tullut uutena inspiratsioonina kirjeen kirjoittajalle, on se tulevaisuuden unelmana monta kertaa väikkynyt minunkin silmissäni, ja välistä olen koettanut pukea sanoihin sisäisen toivomukseni ja kaipuuni. Niinpä kirjoitin

ensimmäisten teosofisten kesäkurssien jälkeen v. 1912 saman vuoden Tietäjän elokuun numerossa:

„Ja nyt onkin alkanut selvitä tärkeä tulevaisuuden työ. Meidän on pantava pystyyn teosofinen kansanopisto. Ajatelkaamme oppilaitosta, joka olisi auki määrättyinä kuukausina vuodessa ja jossa oppia annettaisiin erilaisissa teosofisissa aineissa: maailman uskonnoissa, filosofiassa, yliaistillisten tutkimusten, spiritismin ja salatieteen historiassa, nykyaikaisessa teosofiassa, astrologiassa y. m. salaisissa tieteissä, kristinuskon alkuhistoriassa, uuden testamentin lukemisessa, kreikan, sanskritin ja englannin kielissä, yhteiskunnallisessa kysymyksessä, käytännöllisessä mietiskelyssä – mainitakseni joitakin aineita, jotka heti päähäni pälkähtivät! Eikö semmoinen oppilaitos levittäisi siunausta ympärilleen? Eikö semmoinen kansanopisto olisi tarpeen vaatima ja tarkoitustaan vastaava? Oi, sitä ei yksikään teosofi voi kieltää! Ja jos kysytte: onko meillä opettajavoimia, vastaan: on, ja että oppilaita olisi, siitä olen myös vakuutettu.“

Suunnittelin silloin teosofista opistoa Suomen T. S:n päämajan yhteyteen Tuonenkylään ja sitä ajatellen lausuin samassa kirjoituksessani nuo sanat: „missä ovat nyt rikkaat teosofimme? Lahjoittakaa tuhansia ja kymmeniä tuhansia! Nyt tarvitsee teosofia Suomessakin rahaa“, – jotka J. R. Hannula mainitsee kirjeessään Ruusu-Ristin viime numerossa ja jotka aivan oikein tähtäsivät siihen, että päämaja ensin oli vapautettava veloista.

Että tuuma teosofisesta kansanopistosta ei kaikunut kuuroille korville, näkyy esim. siitä kirjeestä, jonka julkaisin saman vuoden (1912) Tietäjän marraskuun numerossa ja jossa m. m. sanotaan:

„Mutta sitten saapui Tietäjä, jossa Te, hra Ylisihteri, kesäkurssien johdosta tuotte esille tuon suuren ajatuksen: *teosofinen kansanopisto Suomeen!* Se oli kuin sähkötäräys minulle. Niin se pitää olla, ajattelin, ihan niin. Sellaisen kansanopiston me tänne tarvitsemme.

Olen ollut talvikauden kansanopistossa ja tunnustan, että sain sieltä paljon. Mitenkä paljon voisikaan sitten kansanopisto, jossa koko opetus käy teosofisessa hengessä, antaa Suomen nuorisolle!

Ohjelma, johon viittaatte, osoittaa, että *tämä* kansanopisto tulisi vasta tosiaankin kouluksi elämää varten. Olen ihastunut Teidän kansanopisto-ajatukseenne ja hartaimmin toivon, että meillä sellainen kerran on. Ja me saamme sen, jos vain tahdomme. Miksemme tahtoisi hyvää?“

Sama kirjoittaja ehdotti vielä, että Teosofinen Seura miesvoimalla ryhtyisi päämajan velkoja suorittamaan, ja tosiasiat sinä ja seuraavina vuosina osoittivat, että aate oli teosofeille kallis, koska he lahjoituksillaan suuresti lyhensivät päämajan velkataakkaa.

Viime vuosina olen tietysti uneksinut *Ruusu-Risti-opistosta*, joka voimakkaana henkisenä keskuksena kasvattaisi Ruusu-Risti-opettajia, „suurempia“ ja „pienempiä“, Suomen kansan – ja miksei toistenkin kansojen? – valistamiseksi. Opisto on mielessäni yhä selvemmin esiintynyt mysteriokouluna, joka ylläpitää yhteyttä korkean henkimaailman, Valkoisen Veljeskunnan ja arkipäiväisen ihmismaailman välillä.

En epäile unelmani toteutumista. Ehkä minunkin silmäni sen näkevät, jos riittävän kauvan saan elää. Mutta vaikkei se minun nähteni vielä toteutuisikaan, elää aate ja ihanne kerran toteutuakseen, – ja valmistustyötä olen ainakin yrittänyt tehdä.

*

Onko itsemurha oikeutettu? kysyy eräs totuudenetsijä, joka kirjoittaa minulle seuraavasti:

„Tiedän, että itsemurha periaatteessa evätään, koska kellään ei ole oikeutta katkaista karmaansa, mutta kuinka on selitettävä Steinerin oppi „ovenvartijasta“, s. o. rajasta, jonka yli saa astua, jos voi ottaa tekonsa omalle vastuulleen? Ja kuinka on selitettävä täysi tietoisuus siitä, että epätoivoon saatettuna ei kykene vastaamaan teoistaan, jos jääpi elämään? Eikö saa jättää elämänsä vapaaehtoisesti, jos tietää, että sairauden tai muun lannistamana täydellisesti kadottaa valtansa tekojensa yli? Minusta tuntuu, että hylkäävä periaate tässä kysymyksessä on mahdoton. Mutta ymmärrän myös, että oppi itsemurhan oikeutuksesta ainakin toistaiseksi on oleva salainen, koska suuri kypsyys itse-arvostelussa ja muussa kehityksessä on tarpeen, jottei tätä oikeutta väärin käytettäisi. Monessa tapauksessa voi jatkuva elämä olla suurinta itsekkyyttä, syntiä, rikosta lähintä ympäristöä kohtaan. Monessa tapauksessa saattaa vapaaehtoinen kuolema vaatia enemmän uhrautuvaisuutta kuin jatkuva elämä. Täysin punnittu itsemurha, jonka ihminen tekee vakuutettuna sen oikeutuksesta, saisi siis olla sallittu eikä tuomittava. Ja voiko taas tuomita itsemurhaa, joka tapahtuu mielettömässä epätoivossa, joka siis on epänormaali teko, järjettömän kauhun ja pelon aiheuttama? Mutta koska sitten itsemurha

joutuu tuomittavaksi? Ainoastaan silloin, kun se tapahtuu pelkuruudesta, kun vaikutin on jonkun toisen „rankaiseminen“, sillä semmoinen motiivi on liian typerä.

I. S.“

Itsemurhan probleemia voidaan mielestäni käsitellä kolmelta kannalta tarvitsematta poistua yksilöllisen psykologian rajoilta: (moraalisen) tunteen, järjen ja (henkisen) tahdon kannalta.

Moraalisen tunteen kannalta eri ihmiset voivat arvostella sitä eri tavalla, toiset hyväksi, toiset pahaksi ja vääräksi, mutta yleinen moraalinen kanta lienee kuitenkin varma. Vaikka on ihmisiä, jotka arvostelevat varkautta ja murhaa hyväksi ja oikeaksi, on ihmiskunta yleensä sillä kannalla, että varkaus on väärä ja murha paha. Samaten on yksilöitä, joiden mielestä itsemurha on moraalisesti oikeutettu, mutta yleinen moraalinen sanoo, että itsemurha on väärä. Kuitenkin on lieventäviä asianhaaroja. Kun nälkään nääntymäisillään oleva tai vaikkapa vain nälkäinen henkilö varastaa leivän, ei sitä Ranskassa katsota varsinaiseksi varkaudeksi. Eihän miestappoa itsepuolustukseksi liioin katsota tavalliseksi murhaksi. Onhan myös ajateltavissa jalo varkaus toisten auttamiseksi. Kaikki semmoiset tapaukset ovat moraaliltaan „jesuiittamaisia“ (”tarkoitus pyhittää keinot”) ja ansaitsevat vaikuttimiensa takia anteeksiannon. Mutta se, että ne vaativat anteeksiannosta, leimaa ne moraalisesti epävarmoiksi. Ainostaan jos ne kohoavat niin korkealle uhrautuvassa epäitsekkyudessa, että ne välittömästi sinään herättävät meissä ihailua ja kunnioitusta, voidaan niitä sanoa moraaliseksi teoiksi.

Minkätähden puhua varkaudesta ja murhasta samassa hengenvedossa kuin itsemurhasta? Sentähden, että itsemurhassa tapahtuu „oman käden oikeus“, jonkunlainen varkaus. Ihminen ei ole itselleen elämää antanut, – millä oikeudella hän sen siis itseltään riistäisi?

„Kylmän järjen“ kanta on tieteellinen kanta. Jos kysytään: saako ihminen murhata itsensä? vastaa järki: kuka estää? Ihminenhan on vapaa tekemään hyvää ja pahaa. Luonto ei aseta esteitä hänen toiminnalleen. Hän voi varastaa, murhata, tappaa itsensä j. n. e. Mutta toinen kysymys kuuluu: kuinka viisasta on tappaa itsensä? Ja siihen kysymykseen voidaan vastata tieteellisesti ainoastaan jos tunnetaan, millä tavalla luonto eli elämä reagoi itsemurhaa vastaan. Tuon kysymyksen pitää toisin sanoen kuulua: mitä seurauksia koituu ihmiselle itsemurhasta? Ehkä useimpien itsemurhakandidaattien järki vastaa tähän: „ei mitään! Itsemurha tehdään

juuri siinä toivossa, että seurauksista päästäisiin!” Mutta heidän järkensä ei ole pätevä vastaamaan kysymykseen. Vastaus ei olekaan niin paljon järjen, kuvittelun, filosofisen mietiskelyn kuin kokemuksen asia. Ainoastaan tieto ja kokemus kykenee vastaamaan kysymykseen seurauksista. Ja tämä tieto vie meidät pakosta kuolemanjälkeisen elämän salaperäiselle ja useimmille ihmisille tuntemattomalle alalle. Materialistin usko elämän loppumiseen kuolemassa ei paina mitään vaa’assa, jos luonnon tosiasiat todistavat toisin. Ja ne todistavat toisin! Ihmisen elämä ei lopu kuolemaan. Hän jää olemaan entisenä itsenään erottuaan fyysillisestä ruumiistaan. Hän on vain ilman sitä käyttövälinettä, jonka avulla hän saattoi toimia ja tehdä. Hän on kuin soittaja ilman konetta, puhuja ilman kieltä, työmies ilman kättä. Ja mikä on itsemurhaajan kohtalo? Ne jotka ovat asiaa tutkineet, väittävät yksimielisesti, että hänen kohtalonsa on kova. Joko hän elää yhä uudestaan ja uudestaan niissä epätoivoisissa tunnelmissa, jotka saattoivat hänet itsemurhan tekoon, niin että hän kuolemankin jälkeen yhtä mittaa uudestaan ja uudestaan murhaa itsensä tasapainonsa menettäneenä raivohulluna, – taikka sitten hän on kerrassaan toivottomana, kun tahtoisi kaikkia maallisia asioitaan korjata ja näkee, miten se kävisi päinsä, mutta ei mihinkään kykene! Ja tämän takia kuuluu pätevä vastaus kysymykseen, kuinka viisasta on tappaa itsensä, ehdottomasti: on sangen epäviisasta, harkitsematonta ja tyhmää surmata itsensä. Ainoastaan harvoissa jaloissa tapauksissa – jos ihminen esim. pelastaa toisen hengen antamalla omansa – ei kärsimys seuraa itsemurhan tekoa, vaan suloinen lepo ja kukaties ruusuiset unelmat. Luonto kallistaa kunnioittaen pänsä ylevän uhrin edessä ja luo tässä tapauksessa huomionsa vaikuttimeen – niinkuin me ihmisetkin teemme.

Tahdon kantaa asiassa eivät muut ihmiset ymmärrä eivätkä osaa arvostella kuin ne, joissa tahtoa elää. Tahto näet on henkinen voima. Se, mitä tavallisessa kielessä nimitämme tahdoksi, on enimmäkseen himojen, halujen, tunteitten ja ajatusten voima. Tahdon voima on sitävastoin itsessään pyhä, puhdas, epäitsekäs, rakastava. Tahto on rakkautta. Tahdossa on jotain kosmillista. Tahto rakastaa kärsimyksiäkin itselleen. Tahto on luomisen syvin salaisuus. Tahto on isästä jumalasta. Tahto on jumalan poika meissä. Tahto ilmenee Kristus-elämässä. Mitä ne ihmiset, joissa Kristus elää, sanovat itsemurhasta? He sanovat: „semmoista probleemia ei ole meille olemassa. Joka päivä me kuolemme itsestämme, mutta meidän kuolemamme on vain mahdollinen elämässä. Kuolema ja

elämä ovat meille yhtä. Jos maailma vaatii fyysillisen henkemme, on se vapaasti maailman otettavissa. Jos taivaallinen isämme sanoo meille: poistu maailman näyttämöltä, niin me poistumme heti; – eikä meidän tarvitse itse tehdä väkivaltaa itsellemme. Kaikki on meille yhtä autuutta: kärsimys ja tuska, ilo ja riemu. Kuolemaa ei meillä ole. Elämme maailmaa varten, elämme isän tahdosta. Rakastamme ihmisiä, ymmärrämme heitä, säälimme heitä. He ovat kaikki kuin tietämättömiä lapsia, jotka leikkivät meren rannalla. Intohimojen aaltoileva meri heitä kutsuu, ja he syöksyvät sokeasti sen pyörteihin. Niinkuin äiti etsii kadonnutta lastaan, niin mekin etsimme ihmissieluja, jotka ovat hukkumassa. Ymmärtämättömyydessään lapset tekevät pahaa toisilleen ja itselleen, – miksi heitä siitä tuomit- sisimme? Auttava kätemme on alati ojennettuna, jotta hukkuva siihen tarttuisi . . .“

Mikä nyt olisi yleinen johtopäätös ja loppulause itsemurhan probleemin suhteen? Sen jokainen vaivatta muodostaa itselleen edellä esitettyjen tosiasioiden nojalla.

*

Olen tässä syrjäisessä kolkassani, maaseudun hiljaisuudessa, ottanut osaa yhteiseen suomalaiseen liikutukseen ja iloon Parisin „Olympialaisten“ johdosta. Vaikkeivät suomalaiset voitot merkitse meille, että olemme Europan etevin urheilukansa, koska tiedämme sen kunnian kuuluvan Englannille, Ruotsille j. n. e., todistavat ne kuitenkin, että meillä on „sisua“, kuten sanotaan, eli tahtoa nousemaan. Ja ennen kaikkea ne todistavat, että Suomen kansa on saanut tehtävän kohtalolta: sen täytyy edistyä ja mennä eteenpäin. Päämäärä on henkistä laatua meille, mutta elinvoimamme näyttäytyy fyysillisestikin. Koska emme ole sotaisia kansa, kilpailemme ja voitamme toisilla aloilla; urheilu on epäilemättä mainio sodan korvaaja, – se vie meidät takaisin mieskohtaisen taistelun aikoihin, mutta taistelu on sivistynyt työksi, veri hieksi. Urheilu kasvattaa taas sankareita ruumiillisten ponnistusten ja sielullisen kestävyuden alalla. Eikä tällöinen jalo kilpailu voi herättää ahtaasti kansallisia kateuden ja vihan tai itserakkauden ja suuruudenhulluuden tunteita muissa kuin pikkumaisissa ihmisissä.

Jokainen ajatteleva ihminen maan päällä kiittää jumalaa, jos sodat voisivat muuttua olympialaisiksi kilpailuiksi.

*

Julkaisen tässä numerossa „muutamia tietoja Suomen teosofisen liikkeen historiasta“ – kaikki yht'aikaa, tilastollisen kuivina ja luurankomaisina. En ole päässyt siihen tunnelmaan, joka vaaditaan muistelmien kirjoittamiseen. Innostuin ajatuksesta viime syksynä, mutta kun ei silloin ollut aikaa panna paperille kaikkia niitä lystikkäitä ja surullisia muistoja, jotka tulivat mieleen, en sen perästä enää ole saanut kiinni langan päästä, vaan olen nyt tyytynyt muutamaiin numeroihin ja tiedonantoihin, jotka kyllä ovat historioitsijan kannalta hyödyllisiä, mutta sangen mehuttomia tavallisen lukijan kannalta. Koska minulla joka tapauksessa on yhtä ja toista kerrottavaa menneiltä vuosilta, toivon, että tilaisuus siihen joskus vielä minulle suodaan.

*

Syksyksi julkaistaan painosta muutamia Ruusu-Ristin kirjaston uusia numeroita. Neljä on tällä hetkellä valmistumassa, kaikki allekirjoittaneen tekemiä: N:o 14 **Christosophia**. Hinta Smk. 15:–, sid. 25:–. N:o 15 **Uudestisyntyvä Suomi**. Smk. 20:–, sid. 25:–. N:o 16 **Jos mestareita seuraisimme**. Smk. 5:–. N:o 17. **Jälleensyntymismuisti**. Smk. 10:–. Iloisena yllätyksenä voin mainita, että näiden kirjojen hinnat on määrätty melkoisesti alemmiksi entisiä.

(Ruusu-Risti 1924 No 6, Elokuu, s. 201-210)